

ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਓਡਾਏ ਗਏ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਤਸਦੀਕ-

ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਓਡਾਏ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਤਸਦੀਕ

ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਓਡਾਏ ਗਏ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਤਸਦੀਕ

(ਪ੍ਰੋ: ਮਲਵਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ : ਸੂਬਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਖਰਲ)

ਕੁਕਾ ਲਹਿਰ ਜੋ ਆਤਮਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਸੀ ਨੇ 1871-72 ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਦਰੋਹੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹਿਲਾਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਦਾ ਸਿਖਰ ਰੂਪ 15 ਜਨਵਰੀ 1872 ਸਵੇਰੇ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਜ਼ੁਲਮੀ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਲੈਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 8-9 ਵਿਦਰੋਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ। ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਇਹਨਾਂ ਕੁਕੇ ਬਹਾਦਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ 150 ਦੇ ਕਰੀਬ ਦਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਟਿਆਲੇ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਰੜ੍ਹ ਨਾਮੀ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰੇ ਤੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੇੜੇ ਥੀੜ (ਜੰਗਲ) ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਾਤ ਬਿਤਾਈ। ਉਧਰ ਵਾਈਸ ਰਾਏ ਹਿੰਦ ਤੀਕ ਤਾਰਾਂ ਖੜਕੀਆਂ ਤੇ 16 ਜਨਵਰੀ ਸਵੇਰੇ 11-00 ਵਜੇ, ਅੰਮਰਗੜ੍ਹ ਨਜ਼ਾਮਤ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਿਆਸਤ ਪਟਿਆਲਾ) ਦੇ ਹਾਕਮ ਨੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਰਾਤੀ 10-00 ਵਜੇ ਨੇੜਲੇ ਥਾਣੇ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਇਲਾਕੇ ਗੜ੍ਹੀ ਅੰਦਰ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਤੋਂ ਰਾਤ ਹੋਰ ਗਾਰਦ ਮੰਗਾਈ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਹਥਕੜੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਵੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ 68 ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਸਨ। 29 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਤੇ ਕਾਕਾ ਬਿਬਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ (ਦੋਹਾਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ)। ਨਾਜ਼ਮ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ 17 ਜਨਵਰੀ 1872 ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਚਾਰ ਵਜੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਾਵਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਜਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਉਡਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੱਤ ਤੋਪਾਂ ਗਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਸੱਤ ਸੱਤ ਪਰਵਾਨੇ ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ ਤੋਪਾਂ ਅਗੇ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ 'ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ' ਗਜਾਉਂਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ ਗਏ। 49 ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਹਨੇਰਾ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਾਰਜ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਏਸੇ ਦੌਰਾਨ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਲਕ ਕਾਕਾ ਬਿਬਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡੀ. ਸੀ. ਨੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ (ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਬਾਲਕ ਨੇ ਉਹਦੀ ਲੰਮੀ ਦਾੜੀ ਐਨੀ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜੀ ਕਿ ਉਹਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕਟਿਆ ਤਾਂ ਕਾਵਨ ਦੀ ਦਾੜੀ ਛੁੱਟੀ। ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਹ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਥਾਕੀ 16 ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਰਸਮੀ ਜਿਹੀ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੋਪਾਂ ਅਗੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਚੁੱਕਿ ਡੀ. ਸੀ. ਨੇ. ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ 17 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ, ਏਸ ਲਈ 17 ਤਰੀਕ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਤੀਕ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਨਿਤ ਲਿਸਟ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਰਿਆਫਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਉਰਦੂ/ ਫਾਰਸੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪਾਂਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਪੇਸ਼ੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਏਸ ਪਰਥਾਏ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜੀ ਜਾ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਉਰਦੂ ਦੀ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਲਕਿ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੂਚੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣੇ।

ਐਨ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਏਸ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ, ਪਿੰਡ ਆਦਿ ਬੋਲਦਾ ਗਿਐ, ਲਿਸਟ ਵਾਲਾ ਇਨ ਬਿਨ ਉਵੇਂ ਲਿਖੀ ਗਿਐ-ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾਮ ਬੋਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਬਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਲਿਸਟ ਵਾਲੇ 'ਬਰਿਆਮ ਸਿੰਘ' ਹੀ ਲਿਖ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਤੇ ਉਰਦੂ/ਫਾਰਸੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ 'ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ' ਤੇ 'ਬਰਿਆਮ ਸਿੰਘ' ਦਾ ਆਪਸੀ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਪਰ 'ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ' ਤੇ 'ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ' ਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਪੁਛਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ 'ਮੁਮ' ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ "ਮੁਮਾਂ", ਤਾਂ ਫਿਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ 'ਮੁਮਾਂ' ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਪ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁੰਗਾਰੇ ਦੀ ਆਸ ਰਖਦਾ ਹਾਂ।

ਨੰ:	ਨਾਮ	ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ	ਵੇਰਵਾ	ਪਿੰਡ	ਜ਼ਮੀ	ਥਾਣਾ ਤਹਿਸੀਲ ਆਦਿ
1.	ਸ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਸਕਰੋਦੀ	ਹਾਂ	ਤਹਿ. ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
2.	ਸ. ਲਹਿਣਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਸਕਰੋਦੀ	ਹਾਂ	ਤਹਿ. ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
3.	ਸ. ਜੈ ਸਿੰਘ	ਸ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਭੱਦਲਬੁਹਾ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਅਮਲੋਹ ਇਲਾਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਭਾ
4.	ਸ. ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ	ਸ. ਅਕੋਰਦ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਲਹਿਰਾ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
5.	ਸ. ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਹਕੂਮਤ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਲੋਹਗੜ੍ਹ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
6.	ਸ. ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਰੜ੍ਹ	ਹਾਂ	ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ
7.	ਸ. ਮੋਗਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਮਹਿਰਾਜ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਨਥਾਣਾ, ਤਹਿ. ਮੋਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
8.	ਸ. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਮਹਿਰਾਜ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਨਥਾਣਾ, ਤਹਿ. ਮੋਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
9.	ਸ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ	ਸ. ਭਾਗ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਮਹਿਰਾਜ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਨਥਾਣਾ, ਤਹਿ. ਮੋਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
10.	ਸ. ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ	ਸ. ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਫਰਵਾਹੀ	ਹਾਂ	ਇਲਾਕਾ ਕੋਟਲਾ
11.	ਸ. ਭੂਪ ਸਿੰਘ	ਸ. ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਫਰਵਾਹੀ	ਹਾਂ	ਇਲਾਕਾ ਕੋਟਲਾ
12.	ਸ. ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ	ਸ. ਵਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਮੱਲੋਕੇ	ਹਾਂ	ਇਲਾਕਾ ਫਰੀਦਕੋਟ
13.	ਸ. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਨਗਾਹੀਆ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਮੁੰਮ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਭਦੌੜ ਤਹਿ. ਅਨਾਹਦਗੜ੍ਹ (ਬਰਨਾਲਾ)
14.	ਸਰਦਾਰਨੀ ਇੰਦਾ	ਸੁਪਤਨੀ ਸ. ਨੰਦ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਹੰਡਿਆਇਆ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਅਨਾਹਦਗੜ੍ਹ
15.	ਸ. ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ	ਸ. ਭੱਲਾ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਲਹਿਰਾ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਸੁਨਾਮ
16.	ਸ. ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਬਰਨਾਲਾ	ਹਾਂ	ਇਲਾਕਾ ਪਟਿਆਲਾ
17.	ਸ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਰੜ੍ਹ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ
18.	ਸ. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਬਰਨਾਲਾ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਅਨਾਹਦਗੜ੍ਹ

19.	ਸ. ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ	ਸ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਰਬੋਂ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
20.	ਸ. ਉਤਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਰੁੜਕਾ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
21.	ਸ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ	ਸ. ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਮਫਰਾਏ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਅਮਲੋਹ ਇਲਾਕਾ ਨਾਭਾ
22.	ਸ. ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ	ਸ. ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਮਫਰਾਏ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਅਮਲੋਹ ਇਲਾਕਾ ਨਾਭਾ
23.	ਸ. ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ	ਸ. ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ	ਖਾਕਰੋਬ	ਸੇਲਬਰਾਹ	ਹਾਂ	
24.	ਸ. ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ	ਸ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਲਹਿਰਾ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
25.	ਸ. ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ	ਸ. ਜਮੀਅਤ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਸਿਮਰਾਂਵਾਲਾ	ਹਾਂ	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
26.	ਸ. ਬੋਲਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਰਾਮ ਸਿੰਘ	ਖਾਕਰੋਬ	ਰਬੋਂ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
27.	ਸ. ਮਿੱਤ ਸਿੰਘ	ਸ. ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ	ਖਾਕਰੋਬ	ਸਕਰੋਦੀ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
28.	ਸ. ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ	ਸ. ਉਧਮ ਸਿੰਘ	ਖਾਕਰੋਬ	ਬਾਲੀਆਂ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ
29.	ਸ. ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ	ਸ. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ	ਖਾਕਰੋਬ	ਪੀਰ ਕੇ ਕੋਟ	ਨਹੀਂ	ਤਹਿ. ਰਾਏਸਰ
30.	ਸ. ਸੇਧਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਦਯਾ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਰਬੋਂ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
31.	ਸ. ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਦਯਾ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਰਬੋਂ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
32.	ਸ. ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ	ਸ. ਬਾਰਾ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਰਬੋਂ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
33.	ਸ. ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ	ਸ. ਬਹਾਲੇ	ਤਜਾਰ	ਠਤਾਲਾ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
34.	ਸ. ਬੀਰ ਸਿੰਘ	ਸ. ਸੁਹੇਲ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਮੁੱਖ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਭਦੌੜ, ਤਹਿ. ਅਨਾਹਦਗੜ੍ਹ
35.	ਸ. ਭੂਪ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਦਿਆਲਗੜ੍ਹ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ

36.	ਸ. ਵਸਾਵਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਸੌਧਾ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਦਿਆਲਗੜ੍ਹ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
37.	ਸ. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਲਹਿਣਾ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਦਿਆਲਗੜ੍ਹ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
38.	ਸ. ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਸਕਰੋਦੀ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
39.	ਸ. ਭੂਪ ਸਿੰਘ	ਸ. ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਦੀਵਾ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸਾਹਿਬਗੜ੍ਹ (ਪਾਇਲ)
40.	ਸ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ	ਸ. ਚਤਰ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਗੁਮਟੀ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ
41.	ਸ. ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ	ਸ. ਰੱਬੀ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਰੜ੍ਹ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ
42.	ਸ. ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਰੜ੍ਹ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ
43.	ਸ. ਦਸੋਧਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਬੀਰ ਸਿੰਘ	ਤਜਾਰ	ਬਿਲਾਸਪੁਰ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਖਮਾਣੇ
44.	ਸ. ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਜੈ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਘਨੌਰੀ	ਨਹੀਂ	ਤਾਲੂਕਾ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਤਹਿ. ਅਮਰਗੜ੍ਹ
45.	ਸ. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮਾਹੀਆ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	ਨਹੀਂ	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਬਾਲਾ
46.	ਸਰਦਾਰਨੀ ਖੇਮੋ	ਸ. ਗੁਰਸਾ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਦਿੱਤੂਪੁਰਾ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਚੁਨਾਰਜਥਲ
47.	ਸ. ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮਾਨ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਗਗੜਪੁਰ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸੰਗਰੂਰ ਇਲਾਕਾ ਜੀਂਦ
48.	ਸ. ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ	ਸ. ਹਰਗੁਲਾਲ ਸਿੰਘ	ਰਾਮਗੜ੍ਹੀ ਏ ਸਿੱਖ	ਸੰਗੋਵਾਲ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸਾਹਿਬਗੜ੍ਹ
49.	ਸ. ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਦਲੇਲ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਮੰਡੀ	ਹਾਂ	ਥਾਣਾ ਨਾਈਆ ਵਾਲਾ, ਇਲਾਕਾ ਜੀਂਦ
50.	ਸ. ਅਲਬੇਲ ਸਿੰਘ	ਸ. ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਬਾਲੀਆ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ
51.	ਸ. ਸਦਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ	ਰਾਮਗੜ੍ਹੀ ਏ ਸਿੱਖ	ਰੜ੍ਹ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਸ਼ੇਰਪੁਰ
52.	ਸ. ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ	ਰਾਮਗੜ੍ਹੀ ਏ ਸਿੱਖ	ਰੜ੍ਹ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਸ਼ੇਰਪੁਰ
53.	ਸ. ਬਖਸ਼ਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ	ਅਰੋੜਾ	ਜੰਡਵਾਲਾ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਸਰਸਾ
54.	ਸ. ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ	ਸ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ	ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ	ਬਾਲੀਆ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ

55.	ਸ. ਰੁੜ ਸਿੰਘ	ਸ. ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ	ਰਾਮਗੜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ	ਮਲੂ ਮਾਜਰਾ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਸ਼ੇਰਪੁਰ
56.	ਸ. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ	ਸ. ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ	?	ਗਿੱਲ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਫੂਲ ਇਲਾਕਾ ਨਾਭਾ
57.	ਸ. ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮਾਘ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਰੁੜਕਾ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
58.	ਸ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ	ਸ. ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਕਾਂਬਲਾ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ
59.	ਸ. ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ	ਸ. ਧੌਕਲ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਫੂਲ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸੁਨਾਮ
60.	ਸ. ਸ਼ੇਭਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਡੱਦਲਬੁਹਾ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਅਮਲੋਹ ਇਲਾਕਾ ਨਾਭਾ
61.	ਸ. ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ	ਸ. ਵੀਰ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਜੋਗਾ	ਨਹੀਂ	ਇਲਾਕਾ ਭਿਖੀ
62.	ਸ. ਸੱਦਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਰੂਪਾ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਜੋਗਾ	ਨਹੀਂ	ਇਲਾਕਾ ਭਿਖੀ
63.	ਸ. ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ	ਸ. ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਚਾਓਕੇ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਮਲੋਦ, ਇਲਾਕਾ ਕੋਟ
64.	ਸ. ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ	ਸ. ਰਾਮ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਥਾਲੀਆਂ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ
65.	ਸ. ਰੁੜ ਸਿੰਘ	ਸ. ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਬਿਸਨਪੁਰਾ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਸਾਹਿਬਗੜ੍ਹ
66.	ਸ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ	ਸ. ਵੀਰ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਪਿੱਥੋਕੇ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਫੂਲ, ਇਲਾਕਾ ਨਾਭਾ
67.	ਸ. ਚਰਰ ਸਿੰਘ	ਸ. ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ	ਜਿਮੀਦਾਰ	ਗੁਮਟੀ	ਨਹੀਂ	ਥਾਣਾ ਵਾ ਤਹਿ. ਸ਼ੇਰਪੁਰ
68.	ਸ. ਕਟਾਰ ਸਿੰਘ		ਜਿਮੀਦਾਰ	ਧਨੌਲਾ	ਨਹੀਂ	ਇਲਾਕਾ ਨਾਭਾ

ਇਸ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੁਝਾਵਾਂ

25. ਸ. ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਜਮੀਅਤ ਜਾਂ ਤਿਮਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਮਿਸਰਾਂਵਾਲਾ ਅਖ਼ੀਰਸਰ
ਸ. ਹਰਮ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਛਥਾਨਵਾਲਾ ਅਖ਼ੀਰਸਰ
42. ਸ. ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਰੜ੍ਹ ਥਾਣਾ ਸ਼ੇਰਪੁਰ, ਜਿਮੀਦਾਰ
" " " " " ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ " " " " , ਰਾਮਗੜੀਆ
24. ਸ. ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਸਹਿਰਾ ਥਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਲੁਧਿਆਣਾ
ਸ. ਸੁਰੇਸ਼ ਸਿੰਘ " " " " " " " " " " " "
53. ਸ. ਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਰੌੜ ਪਿੰਡ ਜੰਡਵਾਲਾ ਥਾਣਾ ਸੁਰਸਾ
ਸ. ਪਰਸਾ ਸਿੰਘ " " " " " " " " " " " "
- 54 ਤੇ 64. ਦੋਵੇਂ ਥਾਣਿਆਂ ਦੇ ਸ. ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖੇ ਹਨ, ਇਕ ਸ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਇਕ ਸ. ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

—ਸੂਬਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਖਰੜ